

Facultade de Ciencias da Educación

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005M053V01101	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Codificación	1c	3
005M053V01102	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Atención e Planificación	1c	3
005M053V01103	Dificultades de Aprendizaxe no Proceso Lector	1c	3
005M053V01104	Dificultades de Aprendizaxe e Estratexias Cognitivas	1c	3

O05M053V01105	Técnicas de Medida dos Procesos Lectores	1c	3
O05M053V01106	Motricidade e Dificultades de Aprendizaxe Escolar	1c	3
O05M053V01107	Función Reguladora da Linguaxe, Procesos Cognitivos e Dificultades de Aprendizaxe	1c	3
O05M053V01108	Iniciación á Investigación en Psicoloxía Educativa	1c	3
O05M053V01109	Métodos e Deseños de Investigación en Psicoloxía Educativa	1c	3
O05M053V01110	Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información	1c	3
O05M053V01201	Dificultades de Aprendizaxe na Escritura e no Cálculo	2c	3
O05M053V01202	Procesos Motivacionais e Dificultades de Aprendizaxe	2c	3
O05M053V01203	Dificultades de Aprendizaxe, CI e Enriquecemento Instrumental	2c	3
O05M053V01204	Autorregulación e Dificultades de Aprendizaxe	2c	3
O05M053V01205	Técnicas Cuantitativas de Investigación e Análise de Datos	2c	3
O05M053V01206	Técnicas Cualitativas de Investigación e Análise de Datos	2c	3
O05M053V01207	Traballo de Fin de Máster	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Codificación**

Materia	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Codificación			
Código	O05M053V01101			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García García, Emilio García Señorán, María del Mar			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo de Formación en procesos cognitivos e dificultades da aprendizaxe. Considera o interese crecente que pola conduta, a cognición, a aprendizaxe, a memoria, a percepción, o pensamento, a linguaxe, a emoción e a conciencia teñen as neurociencias. A súa fusión coa bioloxía celular e molecular, coa conduta e a mente e a ciencia do encéfalo. A acción do encéfalo subxace a toda conduta, tal como comer, andar, nadar, pensar, ler ou crear unha obra de arte. En definitiva, as funcións da mente. Os trastornos do comportamento que caracterizan á enfermidade mental podería entenderse como alteracións da función cerebral. Neste contexto analízanse relaciónelas cerebro-mente-conduta e os diversos modelos explicativos (Werniche-Linchteim, Werniche-Geschwind, Luria, Mesulam, Damasio) das funcións mentais que posibilitan e dos efectos do dano sobre elas. Céntrase a materia na análise dos modelos dos procesos cognitivos de codificación; a súa relación co logro escolar; deseño, aplicación de programas de intervención e avaliación da súa eficacia para a mellora nos dominios da aprendizaxe, así como dos procesos cognitivos subxacentes e daqueles outros que regulan a súa actuación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer

CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos de codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	CB1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación nos procesos de codificación	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas educativos baseados nos procesos de codificación e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de codificación	CB3 CG2 CE4 CE5 CT1
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	CB3 CB4 CG2 CG3 CE4 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacións e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes investigadores, mediante a participación en congresos e eventos científicos	CB5 CG4 CE4 CE5 CE6 CT6

Contidos	
Tema	
Neuropsicoloxía e educación. Cerebro, mente e cultura	Modularidad dos procesos cognitivos O cerebro que fala. Trastornos. Afasias O cerebro que le. Trastornos. Alexias O cerebro que escribe. Trastornos. Agrafias
Codificación da información: Representación, Operacións e Tipos	Memoria de Traballo e MLP. Niveis e contido da información. Tipo Simultáneo e Sucesivo
Codificación da información: Avaliación	Medidas do procesamento simultáneo e sucesivo. Relacións co logro académico
Codificación da información: Intervención	Sistemas PREPs de intervención en procesos cognitivos de codificación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probos	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos /ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT4

Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1
			CB2
			CB3
			CG1
			CG2
			CE1
			CE2
			CE3
			CT1
			CT2
			CT3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bear, M., Connors B. y Paradiso, M., Neurociencia, 3ª ed., Lippincott Williams & Wilkins, 2008, Barcelona

Das, J.P., Naglieri, J. A. y Kirby, J. R., Codification of information. In Assessment of Cognitive Process: The PASS theory of intelligence (pp.56-79), Allin and Bacon, 1994, New York

Deaño, M., Programa de Recuperación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M). Un programa cognitivo para alumnos con necesidades educativas, 2006, Educación, Desarrollo y Diversidad, 9 (3) 37-64

Silva, M.L. y Deaño, M., Implante coclear y mejora del procesamiento sucesivo en deficientes auditivos., 2007, Integración, 44, 32-34

Silva, M. L. y Deaño, M., Procesamiento cognitivo en estudiantes con y sin deficiencia auditiva., 2008, Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología, 28, (1), 40-51

Smith, E. E. y Kosslyn, S. M., Procesos cognitivos: modelos y bases neurales., Prentice-Hall, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Atención e Planificación**

Materia	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Atención e Planificación			
Código	O05M053V01102			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo de Formación en procesos cognitivos e dificultades da aprendizaxe. Considera o interese crecente que pola conduta, a cognición, a aprendizaxe, a memoria, a percepción, o pensamento, a linguaxe, a emoción e a conciencia teñen as neurociencias. A súa fusión coa bioloxía celular e molecular, coa conduta e a mente e a ciencia do encéfalo. A acción do encéfalo subxace a toda conduta, tal como comer, andar, nadar, pensar, ler ou crear unha obra de arte. En definitiva, as funcións da mente. Os trastornos do comportamento que caracterizan á enfermidade mental podería entenderse como alteracións da función cerebral. Neste contexto analízanse relacións cerebro-mente-conduta e os diversos modelos explicativos das funcións mentais que posibilitan e dos efectos do dano sobre elas. Céntrase esta materia na análise dos modelos dos procesos cognitivos de atención e planificación; a súa relación co logro escolar; deseño, aplicación de programas de intervención e avaliación da súa eficacia para a mellora nos dominios da aprendizaxe, así como dos procesos cognitivos subxacentes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber • saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser

CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultades de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación nos procesos cognitivos de atención e planificación	CB1 CB2 CE2
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos de atención e planificación e as súas relacións coas dificultades de aprendizaxe	CB1 CE1
Deseñar programas de intervención en atención e planificación e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas, conforme ás condicións do deseño e valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CE4 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas de intervención en atención e planificación	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades nos procesos de atención e planificación	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema

Proceso de Atención e Planificación	Conceptualización e modelos Atención, aprendizaxe e rendemento académico Planificación, aprendizaxe e rendemento académico
Neuropsicoloxía da atención e planificación. Cerebro, mente e cultura.	Modularidad dos procesos cognitivos O cerebro que fala. Trastornos. Afasias O cerebro que le. Trastornos. Alexias O cerebro que escribe. Trastornos. Agrafias
Avaliación dos procesos de Atención e Planificación	Valoración e medición do proceso de atención e o seu correlato co logro escolar Valoración e medición do proceso de planificación e o seu correlato co logro escolar
Intervención nos procesos de Atención e Planificación	Revisión e análise das intervencións máis actuais nos procesos de Atención e Planificación Deseño de investigacións no ámbito dos procesos de Atención e Planificación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5

Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1
			CB2
			CB3
			CG1
			CG2
			CE1
			CE2
			CE3
			CT1
			CT2
			CT3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, L., González-Castro, P., Soler, E., González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (Coord.), Aprender a atender (un enfoque aplicado), CEPE, 2004, Madrid

Das, J.P., Kar, B.C., y Parrila, R.K., Planificación cognitiva : bases psicológicas de la conducta inteligente., Paidós, 1998, Barcelona

Deaño, M., D.N. : CAS (Das-Naglieri : sistema de evaluación cognitiva): Adaptación española, Gersam, 2005, Ourense

García-Señorán, M.M, González, S.G. y Ramalho, J., PIHA (Programa de intervención en las habilidades atencionales). En M. Deaño (Ed.), La función de apoyo educativo inclusivo para afrontar las dificultades en el aprendizaje (pp. 59-74)., Asociación Española de Educación Especial., 2007, Ourense

Naglieri, J.A. y Das, J.P., Planning, Attention, Simultaneous, Successive Theory: A Revision of the Concept of Intelligence. En D.P. Flanagan y P.L. Harrison (Ed.), Contemporary Intellectual Assessment. Theories, Tests and Issue, Guildord Publications., 2005, Engels

Smith, E. E. y Kosslyn, S.M., Procesos cognitivos: modelos y bases neurales., Prentice-Hall, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dificultades de Aprendizaxe no Proceso Lector				
Materia	Dificultades de Aprendizaxe no Proceso Lector			
Código	O05M053V01103			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Fernández Cueli, Marisol González Castro, María Paloma Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Na materia de dificultades de aprendizaxe no proceso lector trataremos sobre o funcionamento dos diferentes procesos psiconeurológicos que subyacen á lectura e poden explicar o acto lector e as súas dificultades. Así mesmo trataremos aspectos da avaliación e a intervención coa finalidade solucionar as posibles dificultades lectoras de nenos e nenas no contexto escolar			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber facer • Saber estar / ser
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer

CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na lectura e as súas relacións cos procesos cognitivos	CB1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en lectura	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas de instrución lectora e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	CB3 CG2 CG4 CG5 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas lectores aplicados en termos do coñecemento actual	CB2 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións.	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades lectoras	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Procesos neuropsicolóxicos implicados na lectura	Procesos perceptivos, léxicos, sintácticos e semánticos Cómo deben ser avaliadas e qué instrumentos se deben empregar
Avaliación das dificultades lectoras	
Intervención nas dificultades lectoras	Intervención nos procesos perceptivos, léxicos, sintácticos e semánticos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuetos, F., *Psicología de la Lectura*, Wolters Kluwer, 2013, Madrid

García Madruga, J., *Lectura y Conocimiento*, Pirámide, 2006, Madrid

Molina, S., *Psicopedagogía de la lengua escrita VI: lectura*, Pirámide, 2008, Madrid

Vieiro, P., *Psicología de la lectura*, Pearson, 2005, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades de Aprendizaxe e Estratexias Cognitivas**

Materia	Dificultades de Aprendizaxe e Estratexias Cognitivas			
Código	O05M053V01104			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS 3	Carácter OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia González González, Salvador Guillermo Iglesias Sarmiento, Valentín			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese abordar o ámbito das Dificultades de Aprendizaxe desde a perspectiva das estratexias cognitivas de aprendizaxe. Concretamente, abórdanse contidos referentes á súa natureza, aos instrumentos para a súa avaliación, aos modelos máis relevantes para a súa instrución, facendo referencia, ao mesmo tempo, aos principais resultados da investigación neste campo			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber facer
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer

CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos e das estratexias que inciden neles.	CB1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en estratexias cognitivas	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas de instrución en estratexias cognitivas e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	CB3 CG2 CE4 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas en estratexias cognitivas aplicados en termos do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de aprendizaxe	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Natureza e clases de estratexias de aprendizaxe	Rasgos básicos das estratexias. Clasificacións centradas en procesos, contidos curriculares ou outros criterios
Necesidade das estratexias no contexto dos alumnos con dificultades de aprendizaxe	Alumnos estratéxicos vs. non estratéxicos. O papel das estratexias nas dificultades de aprendizaxe.
Ensino das estratexias. Modelos instrucionais	Enfoques e procedementos de intervención educativa en estratexias. Compoñentes principais da instrución de estratexias
Resultados da investigación	Resultados máis relevantes no impacto das estratexias sobre a actividade de aprendizaxe. Investigacións emblemáticas

Instrumentos de avaliación no ámbito das estratexias cognitivas

Intervención estratéxica na aula: estratexias de adquisición, personalización, recuperación, transfer e avaliación

Procedementos de intervención estratéxica nos procesos de aprendizaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Traballo tutelado	7	0	7
Seminario	7	0	7
Seminario	5	0	5
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Seminario	Actividades enfocadas á análise de artigos científicos, casos e sistemas de avaliación e intervención

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outros materiais relacionados coa materia	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE2 CT2 CT3 CT5

Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante	40	CB1
			CB2
			CB3
			CG1
			CG2
			CE1
			CE2
			CE3
			CT1
			CT2
			CT3
Informe de prácticas	Procura e análise de artigos científicos ou casos. Coñecemento e valoración crítica de sistemas de avaliación e intervención	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliará as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Beltrán Llera, J. A., Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje., Síntesis, 1998, Madrid

Beltrán Llera, J. A. (1998), Estrategias de aprendizaje en sujetos CDA. En Víctor Santiuste Bermejo y Jesús A. Beltrán Llera: Dificultades de aprendizaje, Síntesis, 1998, Madrid

Núñez Pérez, J. C y otros, Estrategias de aprendizaje, autoconcepto y rendimiento académico, 1998, Psicothema, 10, 1, 97-109

Lozano Fernández, Luis y otros, Las estrategias de aprendizaje en los planes de acción tutorial., 2001, Aula Abierta, 77, 25-39

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnicas de Medida dos Procesos Lectores**

Materia	Técnicas de Medida dos Procesos Lectores			
Código	O05M053V01105			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Brandín Feijoo, Camilo Peralbo Uzquiano, Manuel Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Con esta materia preténdese que os estudantes coñezan as técnicas de medida dos procesos lectores nos escolares, detectando as deficiencias para o seu posterior tratamento e corrección. E familiarícense cos instrumento de medida e detección das deficiencias lectoras			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2 Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3 Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4 Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5 Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber facer • Saber estar / ser
CG3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber facer
CE2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3 Diseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer

CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender e manexar as técnicas de medida dos procesos lectores	CB1 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación lectora	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas para medir os procesos lectores e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	CB3 CG2 CE4 CE6 CT1
Avaliar os resultados dos programas lectores aplicados en termos do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades lectoras	CB5 CE2 CE4 CT4 CT5 CT6

Contidos

Tema	
Avaliación do proceso lector	Compoñentes de avaliación. Modalidades de avaliación. Estadios de avaliación. Factores que inflúen no proceso lector.
Probas de avaliación lectora	Tipos de probas. Elementos constitutivos das probas. Probas en papel impreso e informatizadas.
Investigación para a medición dos procesos lectores	Deseño da investigación, elaboración e avaliación de resultados de investigación. Redacción do informe e difusión dos resultados.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuetos, F., Psicología de la lectura, Wolters Kluwer, 2013, Madrid

Cuetos, F., Rodríguez, B. y Ruano, E, PROLEC-R, Batería de Evaluación de los Procesos Lectores Revisada, TEA, 2007, Madrid

Selles P. Martínez, T Vidal-Abarca, E. y Gilabert, R., Batería de inicio de la lectura para niños de 3-6 años, ICCE, 2008, Madrid

Vidal-Abarca, R. Gilabert, T Martínez T. Selles, S. Abad, N y Ferrer, C, Test de Estrategias de Comprensión, ICCE, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Motricidade e Dificultades de Aprendizaxe Escolar**

Materia	Motricidade e Dificultades de Aprendizaxe Escolar			
Código	O05M053V01106			
Titulacion	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es/masteraprendizaje			
Descrición xeral	Con esta materia preténdese que os estudantes comprendan a influencia da motricidade no desenvolvemento neuromotor e as aprendizaxes escolares, que empreguen instrumentos de avaliación adecuados e sexan competentes no deseño de programas de intervención en motricidade			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer

CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza influente da motricidade no desenvolvemento neuromotor e nas aprendizaxes escolares	CB1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en motricidade humana	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas de intervención en motricidade e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CG4 CG5 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas de intervención en motricidade aplicados en termos do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de motricidade e analizar a súa repercusión nas aprendizaxes escolares	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Explicación das dificultades de aprendizaxe debidas ás dificultades en motricidade.	O desenvolvemento psicomotor. Dificultades de aprendizaxe asociadas á motricidade. Areas de investigación.
Deseño da investigación en motricidade.	Os diferentes tipos de investigación.
Elaboración e avaliación de resultados de investigación.	A análise dos datos a través do SPSS.
Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.	As fontes primarias, secundarias e terciarias. Os artigos científicos. As revistas científicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://fatic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Castañar, M., Manifestaciones básicas de la motricidad., 1, U. Lleida, 2006, Lleida

Dosil, J., psicología de la actividad Física y del Deporte, 2, mCGraw-Hill, 2008, madrid

Pastor, J.L., Motricidad, ámbitos y técnicas de intervención, 1, U. Alcala, 2007, Alcalá

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Función Reguladora da Linguaxe, Procesos Cognitivos e Dificultades de Aprendizaxe**

Materia	Función Reguladora da Linguaxe, Procesos Cognitivos e Dificultades de Aprendizaxe			
Código	O05M053V01107			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Enríquez Salido, Carmen			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://masteraprendizaje.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia está orientado ao estudo da linguaxe e, en concreto, á súa función na regulación da actividade cognoscitiva. Partiremos das concepcións de Vygotski e A. R. Luria e trataremos de mostrar de que xeito poden ser incorporadas as habilidades lingüísticas á avaliación e intervención das funcións psicolóxicas superiores. Trataremos de profundar nos orzamentos teóricos e metodolóxicos que explican a transición da heterorregulación á autorregulación da acción por medio da linguaxe. Centrarémonos na formas específicas de utilización da linguaxe nos contextos educativos, tratando de mostrar como este se converte nunha ferramenta de aprendizaxe, planificación e toma de conciencia fundamental para o desenvolvemento humano			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer

CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza reguladora da linguaxe e a súa incidencia nos procesos cognitivos.	CB1 CE1
Saber analizar estrutural e funcionalmente a linguaxe e establecer relacións cos procesos cognitivos dende unha perspectiva psicolóxica e das Ciencias da Linguaxe	CB2 CB3 CG1 CE1 CE2
Análise, Síntese, Avaliación e interpretación dos datos derivados de investigacións e programas de intervención	CB3 CG2 CE1 CE2 CE3
Deseñar programas de control verbal da conducta e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas.	CG5 CE3 CT2 CT4 CT5
Avaliar os resultados destes programas aplicados en termos do coñecemento actual.	CB3 CE2 CE3
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades aprendizaxe	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Funcións da linguaxe e procesos cognitivos	Función representativa. Función conativa. Función expresiva. Función metalingüística. Función reguladora. Da heterorregulación e autorregulación
O problema das unidades da linguaxe	O morfema, palabra, a frase e a oración. Estruturas gramaticais/agramaticais, aceptables/inaceptables. As relacións paradigmáticas e sintagmáticas
Dificultades de aprendizaxe e regulación verbal do comportamento	Análise das intervencións en dificultades de regulación verbal da conducta e da interiorización do fala.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor do contido principal dos temas
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema
Seminario	Entrevistas que o estudiantado mantén co profesorado para asesoramento, desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación oral e escrita dos informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e /ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Díaz, R. y Berk, I., Private Speech: From Social Interaction to Self-Regulation., Lawrence Erlbaum Associates, Publishers., 1992, Hillsdale, NJ

Luria, A.R., Conciencia y lenguaje, Visor, 1984, Madrid

Vygotsky, L., Pensamiento y lenguaje, La Pléyade., 1977, Buenos Aires

Winsler, A., Fernyhough, Ch. y Montero, Private speech, executive functioning, and the development of self-regulation, Cambridge University Press, 2009, Cambridge

Bibliografía Complementaria

Cuskelly, M., Zhang, A. y Gilmore, L. A., The importance of self-regulation in young children with Down syndrome., 1998, International Journal of Disability, Development and Education, 45(3)

Díaz, R.M y Padilla, K. A., Teoría e investigación empíricas sobre el lenguaje privado, 1985, Anuario de Psicología, 33 (2), 43-58

Fernyhough Ch. y Fradley, E., Private speech on an executive task: relations with task difficulty and task performance., 2005, Cognitive Development 20, 103-120

Karmiloff-Smith, A., Más allá de la modularidad, Alianza, 1994, Madrid

Manfra, L. y Winsler, A., Preschool children's awareness of private speech., 2006, International Journal of Behavioral Development, 30 (6), 537-549

San Martín, C., Acerca de la función intelectual del lenguaje, 2006, Interlingüística, 16, 1-12.

Wertsch, J. V., La formación social de la mente, Paidós, 1988, Barcelona

Whitebread, D. y Basilio, M., Emergencia y desarrollo temprano de la autorregulación en niños preescolares., 2012, Revista de curriculum y formación del profesorado, 16, 15-34

Winsler, A. , De León, J. Wallace, B.A., Carlton, M. P. y Willson-Quayle, Private speech in preschool children: developmental stability and change, across-task consistency, and relations with classroom behaviour, J. Child Lang. 30, 583-608

- Winsler, A. , Manfra.L. y Diaz R.M., Should I let them talk?: Private speech and task performance among preschool children with and without behavior problems., 2007, Early Childhood Research Quarterly 22, 215-231
-
- Winsler, A. Abar, B. Feder, M., Schunn, C. D. y Alarcón, D, Private Speech and Executive Functioning among High-Functioning Children with Autistic Spectrum Disorder, 2007, J Autism Dev Disord 37, 617-636
-
- Winsler, A., Díaz,R.M., Atencio, D.J.,McCarthy,E.M. y Adams, L., Verbal Self-regulation over Time in Preschool Children at Risk for Attention and Behavior Problems., 2000, J. Child Psychol. Psychiat., 41, 875-886
-
- Winsler, A.y Naglieri, J., Overt and Covert Verbal Problem-Solving Strategies: Developmental trends in use, awareness, and relations with task performance in children aged 5 to 17., 2003, Child Development, 74, 3,659-678
-

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Iniciación á Investigación en Psicoloxía Educativa**

Materia	Iniciación á Investigación en Psicoloxía Educativa			
Código	O05M053V01108			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS 3	Carácter OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	García Señorán, María del Mar González González, Salvador Guillermo			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese introducir aos estudantes no proceso de investigación psicoeducativa, incidindo especialmente na investigación cuantitativa. Inténtase ademais pór especial relevancia no estudo dos deseños e nos procedementos para a elaboración de informes de investigación científica.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer

CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Profundizar en cuestións epistemolóxicas relevantes para a investigación psicoeducativa que posibiliten ao alumnado entendela como unha actividade de construción de coñecemento.	CB1 CB2 CE1
Coñecer e aplicar estratexias de investigación en psicoloxía da educación e valorar a súa utilidade para o avance do coñecemento nesta área	CB2 CB3 CG1 CG2 CE2 CE4 CT2
Identificar posibles problemas de investigación e saber elixir o método máis adecuado así como o tipo de análise que debe realizarse	CB5 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5
Desenvolver capacidades de comunicación orais e escritas que permitan a transmisión de coñecementos, reflexións e argumentos á comunidade científica e á sociedade en xeral.	CB4 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Desenvolver habilidades de traballo en equipo e entender a investigación como un espazo para crear coñecemento.	CB3 CB5 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT4 CT5 CT6

Contidos

Tema	
O proceso de investigación psicoeducativa	O método científico. Investigación cuantitativa versus cualitativa. Fases xerais dunha investigación Psicoeducativa
Técnicas e deseños de investigación psicoeducativa.	Búsqueda de datos. Muestreo. Variables. Recollida de datos. Análise de datos. Deseños de Investigación.
Os informes de Investigación.	Estructura. Normas para redacción de Informes e procedemento para a súa publicación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://fatic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arce, C., y Real, E., Introducción al análisis estadístico con SPSS para Windows, PPU, 2001, Barcelona

Belmonte, M., Enseñar a Investigar. Orientaciones prácticas., Mensajero., 2002, Bilbao

Bisquerra, R., Métodos de investigación educativa., CEAC, 1989, Barcelona

Fontes, S., García, C. Garriga, A.J., Pérez-Llantada, M.C. y Sarriá, E., Diseños de Investigación en Psicología., UNED, 2002, Madrid

García, J. L., González, M. A. y Ballesteros, B., Introducción a la Investigación en educación I y II., UNED, 2001, Madrid

Pereda, S., Psicología experimental. I. Metodología., Pirámide, 1987, Madrid

Bibliografía Complementaria

Kemmis, S., y McTaggart, R., Cómo planificar la investigación-acción., Laertes, 1988, Barcelona

Martins, C., Manual de análise de datos quantitativos com recurso ao IBM SPSS, Psiquilibrios, 2011, Braga

<http://nereida.deioc.ull.es/~pcgull/ihiu01/cdrom/spss/contenido/spss.html>, Análisis Estadístico con SPSS,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Métodos e Deseños de Investigación en Psicoloxía Educativa**

Materia	Métodos e Deseños de Investigación en Psicoloxía Educativa			
Código	O05M053V01109			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Pinto Moreira Diniz, Antonio Augusto			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	¿En que consiste unha investigación en Psicoloxía Educativa? ¿A que nos estamos a referir cando falamos de método e metodoloxías? ¿Son o mesmo? ¿Como é tratada a información nun traballo de investigación? Nesta materia daranse, para a súa análise crítica, múltiples respostas aos interrogantes anteriores e aínda buscaranse outras dende enfoques alternativos, que propicien unha re-construción crítica, fundada e coherente da realidade educativa dende os diversos paradigmas científicos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber facer
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber facer • Saber estar / ser
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer

CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e comprender as características fundamentais dos métodos e deseños de investigación en psicoloxía da educación	CB1 CE1
Valorar as vantaxes e limitacións dos distintos métodos e deseños en psicoloxía da educación	CB1 CB2 CG1 CE2 CT4
Formular problemas de investigación seleccionando a metodoloxía adecuada e planificar as distintas fases da investigación	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CE2 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Utilizar metodoloxías, procedementos e instrumentos de investigación psicoeducativa	CB2 CG1 CG5 CE2 CE3 CT4 CT5 CT6
Coñecer e empregar de forma rigorosa e con criterio científico os informes de investigación	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG5 CE5 CT1 CT6

Contidos

Tema	
Deseños en investigación cualitativa e cuantitativa	Modelos e diferentes deseños de investigación

Modelos en investigación cuantitativa	Modelos experimentales e cuasi experimentales en investigación cuantitativa
Modelos en investigación cualitativa	Modelos de investigación cualitativa: evolutivos e outros

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arnal, J.; Del Rincón, D. y Latorre, A., Bases metodolóxicas de la investigación educativa., Experiencia, 2003, Barcelona

McMillan, J. y Schumacher, S., Investigación educativa: una introducción conceptual., Pearson., 2005, Madrid

Woolfolk, A., Psicología educativa., Prentice Hal, 2006, México

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información**

Materia	Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información			
Código	O05M053V01110			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Raposo Rivas, Manuela			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	mraposo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia procura abordar como o desenvolvemento tecnolóxico e as novas formas de acceder á información e realizar comunicación están configurando un novo escenario para a investigación científica e, en concreto, para a investigación educativa. Así, abordaranse as principais utilidades das TIC, se exemplificará o seu uso e manexaranse como apoio ao proceso de investigación tanto na procura como na xestión e codificación da información.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer

CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoller información de xeito sistemático e relacionala de maneira significativa (facendo uso das TIC).	CB1 CB2 CB5 CG5 CE5 CE6 CT2 CT3 CT5
Adquirir as habilidades necesarias para unha adecuada xestión da información para a investigación: busca, selección, xestión, organización e representación da información.	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6
Desenvolver capacidades de comunicación orais e escritas que permitan a transmisión de coñecementos, reflexións e argumentos á comunidade científica e á sociedade en xeral empregando as TIC.	CB4 CG3 CE4 CE5 CE6 CT1
Coñecer e manexar ferramentas tecnolóxicas que permitan o uso efectivo de recursos en rede para o traballo en equipo.	CB1 CB5 CG5 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6

Contidos

Tema

1. As TIC na organización da investigación: a búsqueda de información e o planteamento do problema de investigación.	1.1. Servizos de Internet como medios para o acceso a información e a organización da actividade investigadora: correo electrónico, chat, foros, listas de distribución, servidores de ficheiros 1.2. Bases de datos e ferramentas actuais para a investigación e tratamento da información. 1.3. Publicacións electrónicas e centros de documentación on line. 1.4. Software educativo específico de apoio a investigación: programas tutoriais, simuladores, programas ferramentas
2. As TIC na análise, recollida de datos e presentación de resultados	2.1. Datos cuantitativos 2.2. Datos cualitativos (auditivos, visuais e audiovisuais) 2.3. Presentación escrita e oral 2.4. Publicación do informe en modo electrónico ou autoedición
3. As TIC na investigación sobre atención a diversidade	3.1. As TIC na atención a diversidade 3.2. Enfoques de investigación sobre TIC e diversidade

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén con profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de ensinanza-aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5

Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://fatic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sureda, J.; Comas. R.; Oliver, M.F.; Guerrero, M.M., Fuentes de información bibliográfica a través de Internet para investigadores en Educación, 2010, Palma. REDINET- IFIIE

Martínez Figueira, M.E.; Raposo Rivas, M.; Salgado Rodríguez, A.B., LAS TIC EN LA ORGANIZACIÓN DE LA INVESTIGACIÓN: LA BÚSQUEDA DE INFORMACIÓN Y EL PLANTEAMIENTO DEL PROBLEMA DE INVESTIGACIÓN, . III Encontro Internacional Fenda Digital. TIC, E, 2012,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Máster/O05M053V01207

Outros comentarios

1) Asistencia continua ás sesións, esta asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.

2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, un tratamento de textos, unha base de datos e un programa de presentacións), do correo electrónico e Internet.

3) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no eido educativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades de Aprendizaxe na Escritura e no Cálculo**

Materia	Dificultades de Aprendizaxe na Escritura e no Cálculo			
Código	O05M053V01201			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García Sánchez, Jesús Nicasio García Señorán, María del Mar			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo de Formación específica en dificultades de aprendizaxe en contextos escolares. Considera que a conduta escolar de cálculo e escritura están influenciada polos procesos cognitivos que lles subxacen e, á súa vez, polas características neurofisiológicas que as soportan. En definitiva, o logro escolar e os trastornos que caracterizan á escritura e ao cálculo, poderían entenderse como alteracións da función cerebral. Neste contexto analízanse relacións cerebro-mente-conduta e a partir dos modelos explicativos (Luria) das funcións mentais que posibilitan, dos efectos do dano sobre elas e do seu disociación ou dobre disociación, esta materia céntrase na análise das dificultades do cálculo, dos seus procesos básicos e da estrutural cerebral posibilitante; do deseño e aplicación de programas de intervención; e da avaliación da súa eficacia para a súa mellora, así como dos procesos cognitivos subxacentes e daqueles outros que regulan a súa actuación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber

CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados na escritura e o cálculo e as súas relacións cos procesos cognitivos	CB1 CE1
Deseñar programas de instrución na escritura e no cálculo e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CE4 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas de escritura e cálculo aplicados en termos do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades escritoras e de cálculo	CB5 CE2 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Cálculo	Procesamiento numérico. Dificultades no procesamiento numérico. Procesos cognitivos e logro académico matemático. Sistema de cálculo. Dificultades no sistema de cálculo: Discalculia de feitos numéricos e Discalculia procedimental. Dominio específico matemático. Principais dificultades nos compoñentes do calculo. Resolución de problemas. Procesos cognitivos implicados e principais dificultades

Avaliación e intervención na competencia matemática e nas dificultades das matemáticas	Medidas do procesamento, dos compoñentes de cálculo e das operacións de cálculo. Relacións co logro académico. Avaliación da competencia e as dificultades na numeración, cálculo e resolución de problemas. Prevención das dificultades na aprendizaxe das matemáticas. Sistemas de intervención en procesos cognitivos e estratexias de dominio específico
Escritura	Planificación e composición escrita. Dificultades na escritura. Dificultades na composición escrita
Avaliación e intervención nas dificultades de escritura	Avaliación. Relación co logro académico. Sistemas de intervención

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5

Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CE2 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://fatic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alvarez, D., Núñez, C., González-Pienda, J.A., González-Castro, P. y Alvarez, L., The application of a computerised strategy to teach and learn mathematics in primary education, 2008, *European Journal of Education and Psychology*, 1, 21-38

Deaño, M., Los conocimientos lógico-matemáticos en la Escuela Infantil: desarrollo, diseño y observación., CEPE., 1993, Madrid

Deaño, M., La Discalculia, Aljibe, 1998, En S. Molina, A. Sinués, M. Deaño, M. Puyuelo y O. Bruna, El fracaso en el aprendizaje escolar (II). Dificultades selectivas de aprendizaje.

Deaño, M., Dificultades de aprendizaje del cálculo., Marfil, 1999, En J.L. Domènech y H. López (Coords.), IV Jornadas Interdisciplinares de Educación Especial (pp.139-170).

Deaño, M., Cómo prevenir el fracaso en el aprendizaje del cálculo., Aljibe, 2000, Málaga

Deaño, M., Dificultades de aprendizaje del cálculo., Gersam, 2001, Ourense

Deaño, M., Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva., 2005, Revista Portuguesa de Pedagogía, 39 (2-3), 365-389.

Deaño, M., Programa de Recuperación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M). Un programa cognitivo para alumnos con necesidades educativas., 2006, Educación, Desarrollo y Diversidad, 9 (3) 37-64.

Fidalgo, R. y García, J. N., El desarrollo de la competencia escrita a través de una enseñanza metacognitiva de la escritura., 2008, Cultura y Educación, 20(3), 325-346.

Torrance, M., Fidalgo, R. y García, J. N., The teachability and effectiveness of cognitive self-regulation in sixth-grade writers., 2007, Learning and instruction, 17(3), 265-285.

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procesos Motivacionais e Dificultades de Aprendizaxe**

Materia	Procesos Motivacionais e Dificultades de Aprendizaxe			
Código	O05M053V01202			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Barca Lozano, Eliseo Alfonso González González, Salvador Guillermo Valle Arias, Antonio			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia céntrase no estudo daquelas variables afectivo-motivacionais que teñen unha maior relevancia no proceso de aprendizaxe. Preténdese que os estudantes coñezan as principais achegas teóricas, as liñas de investigación máis importantes no ámbito motivacional e con maior impacto a nivel educativo. Máis concretamente, centrarémonos no estudo das metas académicas, os estilos atribucionales e o autoconcepto.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer

CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión por parte dos alumnos das diversas correntes no campo da motivación académica	CB1 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en motivación académica	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas de instrución en motivación académica e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG1 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CG4 CG5 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas en motivación académica aplicados en termos do coñecemento actual	CB2 CB3 CE3 CT2
Ser capaz de difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de aprendizaxe	CB5 CE2 CE3 CE4 CT4 CT6

Contidos

Tema	
Estrutura motivacional en situacións educativas e as súas dimensións	Os estilos atribucionais, as metas académicas, o autoconcepto. Déficits motivacionais e dificultades de aprendizaxe
Os compoñentes da motivación académica	O compoñente motivacional de valor: As razóns e as metas. Evolución da teoría das metas de logro. Combinacións de metas e perfís motivacionais

Metodoloxía de análise e avaliación na investigación sobre os procesos de aprendizaxe e motivacionais que adoptan os alumnos e a súa relación co rendemento académico

Modelo de Investigación 3P (Presaxio/contexto-Proceso-Produto). Detalle do proceso de investigación para unha elaboración secuencial de procura de determinantes/indicadores de carácter familiar,persoal/contextual, de desenvolvemento e institucional/escolar con incidencia na aprendizaxe e rendemento académicos en situacións educativas.

Investigación sobre perfís motivacionais

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barca, A., Atención á diversidade na educación secundaria de Galicia: perfiles do alumnado con baixo rendemento escolar e propostas de intervención psicoeducativa., 2005, Revista Galega do Ensino

Barca, A., Motivación y aprendizaje en contextos educativos, Grupo Editorial Universitario, 2009, Granada

Cabanach, R.G., Valle, A., Rodríguez, S., Piñeiro, I. y García, M., Los recursos motivacionales. Programa para mejorar su gestión., CEPE, 2007, Madrid

González, A., Motivación académica., Pirámide, 2005, Madrid

Pintrich, P.R. y Schunk, D.H., Motivación en contextos educativos. Teoría, investigaciones y aplicaciones., Pearson-Prentice Hall, 2006, Madrid

Bibliografía Complementaria

- Barca, A. Porto, A., Santorum, R. y Barca, E., Motivación académica, orientación a metas y estilos atribucionales: la Escala CEAP-48, 2006, Revista de Psicología y Educación
-
- Barca, A., Porto, A., Marcos, J.L., Brenlla, J. C. y Morán, H., Estilos atribucionales del alumnado de educación secundaria con alto y bajo rendimiento escolar, 2007, Revista de Psicología General y Aplicada
-
- Barca, A., Marcos, J.L., Peralbo, M., Porto, A. y Brenlla, J.C., Metas académicas del alumnado de educación secundaria y Bachillerato con alto y bajo rendimiento escolar, 2009, Revista de Educación
-
- Valle, A., Núñez, J.C., Rodríguez, S. y González-Pumariiega, S., La motivación académica., Pirámide, 2002, Madrid
-
- Valle, A., Cabanach, R. G., Rodríguez, S., Núñez, J. C., González-Pienda, J. A. y Rosário, P., Perfiles motivacionales en estudiantes de Secundaria: Análisis diferencial en estrategias cognitivas, estrategias de autorregulación y rendimiento académico., 2009, Revista Mexicana de Psicología
-

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades de Aprendizaxe, CI e Enriquecemento Instrumental**

Materia	Dificultades de Aprendizaxe, CI e Enriquecemento Instrumental			
Código	O05M053V01203			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS 3	Carácter OB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Dosil Maceira, Agustín			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Nesta materia proporcionarase por unha banda unha visión da intelixencia, entendida como capacidade xeral ou formada por aptitudes ou capacidades independentes, e dos modelos xerárquicos de intelixencia. Traballaranse os principais tests dispoñibles para avaliar a intelixencia, desde esta perspectiva, e a investigación centrada no adestramento e promoción da intelixencia, concretamente describirase o programa Promoción cognitiva. Complementariamente analizaranse os fundamentos teóricos da modificabilidade cognitiva, os principios básicos para que esta prodúzase e os programas de intervención.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer

CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza do potencial de aprendizaxe, a súa relación coa intelixencia de CI, a súa medición e interese para a aprendizaxe	CB1 CG1 CE1
Coñecer as distintas variables e condicións experimentais da investigación no Enriquecemento Instrumental e na medida da intelixencia	CB1 CB2 CE2
Implementar programas de Enriquecemento Instrumental e de medida de CI e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	CB2 CG5 CE3 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de Enriquecemento Instrumental e medida de CI	CB3 CG2 CG4 CG5 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacións e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	CB2 CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes membros da comunidade científica, mediante a participación en congresos e eventos científicos	CB4 CB5 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6

Contidos

Tema	
Concepto de intelixencia, avaliación e intervención	CI e factor g. Aptitudes primarias. Funcións cognitivas xerais e específicas. Metacomponentes cognitivos. Avaliación da intelixencia e das aptitudes intelectuais Promoción e adestramento da intelixencia. Procesos cognitivos adestrados. Estratexias e actividades de intervención. Programa de Promoción Cognitiva. Avaliación crítica dos programas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5

Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1
			CB2
			CB3
			CG1
			CG2
			CE1
			CE2
			CE3
			CT1
			CT2
			CT3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Almeida, L. S. & Morais, M. F., Programa "Promoção Cognitiva" (4ª ed). Manual e Livro de Fichas., Psiquilíbrios., 2002, Braga

Almeida, L. S., Guisande, M. A., & Ferreira, A (Eds)., Inteligência: Perspectivas teóricas., Livraria Almedina, 2009, Coimbra

Adelinda A. Candeias & Leandro S. Almeida (2007)(Coords.)., Inteligência Humana: Investigação e Aplicações., Quarteto, 2007, Coimbra

Dosil, A. (1994)., Enseñar a pensar., Revista Galega do Ensino, 2, 21-36.

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Autorregulación e Dificultades de Aprendizaxe**

Materia	Autorregulación e Dificultades de Aprendizaxe			
Código	O05M053V01204			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles García Señorán, María del Mar Parente, Fernanda Leopoldina Rosario Sales, Pedro			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo de Formación específica en dificultades de aprendizaxe en contextos escolares. Pártese da estreita relación entre os compoñentes cognitivo e afectivo-emocional da aprendizaxe. A aprendizaxe autorregulada é un concepto que integra a investigación sobre as estratexias de aprendizaxe, a metacognición, os obxectivos de aprendizaxe, e, obviamente, a motivación dos alumnos. Pode definirse como un proceso activo no que os estudantes establecen os obxectivos que dirixen a súa aprendizaxe intentando monitorizar, regular e controlar as súas cognicións, motivación e comportamentos coa intención de alcanzar devanditos obxectivos. En numerosas investigacións atopouse que a aprendizaxe e o logro académico dos alumnos incrementábase na medida en que estes utilizan maior cantidade e calidade de estratexias de aprendizaxe e compórtanse de modo autorregulado			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer

CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos da conducta autorregulada	CB1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en conducta autorregulada	CB1 CB2 CE2
Deseñar programas de autorregulación da conducta e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	CB2 CB5 CG1 CG5 CE3 CT2 CT4 CT5
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de autorregulación da conducta	CB3 CG2 CG4 CG5 CE5 CT1
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacións e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	CB3 CE2 CE3 CT2
Difundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes investigadores, mediante a participación en congresos e eventos científicos	CB4 CG3 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6

Contidos

Tema	
1. A aprendizaxe autorregulada.	1.1. Concepto de aprendizaxe autorregulada. 1.2. Fases da aprendizaxe autorregulada. 1.3. Dimensións da autorregulación da aprendizaxe.
2. Aprendizaxe autorregulada e D.A.	2.1. Déficits de planificación. 2.2. Déficits de Control. 2.3. Déficits de Regulación. 2.4. Déficits na Reacción/Reflexión.
3. Perspectivas de investigación e intervención na autorregulación da aprendizaxe e as D.A.	*

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

González-Piende, J.C., González-Cabanach, R., Núñez J.C. y Valle, A., Manual de Psicología de la Educación., Pirámide, Madrid

Valle, A., Núñez, J.C., Cabanach, R.G., González-Piende, J.A y Rodríguez, S. (eds.), Handbook of Instructional Resources and their Applications in the Classroom, Nova Science Publishers, 2008, Nueva York

Bibliografía Complementaria

Rosário, P., Núñez, J.C. y González-Piende, J.A, Auto-regulação da aprendizagem em contexto escolar: questões e discussões., Instituto de Educação e Psicologia, Universidade, 2004, Braga

Rosário, P., Núñez, J.C. y González-Piende, J.A., Auto-regulação em crianças sub-10. Projecto Sarilhos do Amarelo., Porto Editora, 2007, Porto

Richards, P.B., Global Issues in Higher Education, Nova Science Publishers, Inc, 2007, Nueva York

Valle, A., Cabanach, R.G., Rodríguez, S., Núñez, J.C., González-Piende, J.A. y Rosário, P., Diferencias en rendimiento académico según los niveles de las estrategias cognitivas y de las estrategias de autorregulación, Psicología: Teoría, Investigación e Práctica, 2008, Psicología: Teoría, Investigación e Práctica

Valle, A., Núñez, J.C., Cabanach, R.G., González-Piende, J.A., Rodríguez, S., Rosário, P., Cerezo, R., Self-regulated profiles and academic achievement, Psicothema, 2008, Psicothema 20(4), 724-731.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas Cuantitativas de Investigación e Análise de Datos				
Materia	Técnicas Cuantitativas de Investigación e Análise de Datos			
Código	O05M053V01205			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Arce Fernández, Costantino González González, Salvador Guillermo Núñez Pérez, José Carlos			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Mediante esta materia preténdense describir algunhas das técnicas cuantitativas de análises de datos máis utilizadas na investigación psicoeducativa: as análises de correlacións e de regresión simple e múltiple, a análise factorial exploratorio e confirmatorio, a análise de clusters e os modelos e métodos de escalamiento máis básicos. Tamén se pretenden operativizar todos estes coñecementos a través dunha ferramenta informática (o SPSS) que ten implementados estes modelos e o consecuente método para a estimación de parámetros.			

Competencias				
Código				Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.			• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe			• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.			• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral			• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.			• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.			• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe			• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos			• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)			• saber facer

CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer
CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Profundar no coñecemento e dominio dalgúns técnicas de mostraxe, recollida e análise de datos propias da investigación psicoeducativa	CB1 CE1 CE2
Valorar as vantaxes e limitacións das técnicas cuantitativas de investigación en Psicoloxía da Educación	CB1 CB2 CE2
Dominar o proceso de recollida, codificación, análise e interpretación de datos e información coa finalidade de xerar novos coñecementos en psicoloxía educativa	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na investigación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CG4 CG5 CE4 CE5 CT1

Contidos

Tema

Técnicas de muestreo, recollida, codificación e análise de datos. *

Análise multivariable e utilidade para a Psicoloxía da Educación. *

Software de análise de datos cuantitativos. *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse no Espacio Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aldenderfer, M.K. y Blashfield, R. K., Cluster analysis, Sage, 1984, Bervely Hills

Arce, C., Técnicas de construcción de escalas psicológicas., Síntesis, 1994, Madrid

Arce, C. y Real, E., Introducción al análisis estadístico con SPSS., PPU, 2001, Barcelona

Arnau, J., Métodos y técnicas avanzadas de análisis de datos en ciencias del comportamiento, Universitat de Barcelona, 1996, Barcelona

Hair, J.F.; Anderson, R.E.; Tatham, R.L. & Black, W.C., Análisis Multivariante, Prentice Hall, 1999, Madrid

Pardo, A. y Ruiz, M.A., SPSS 11. Guía para el análisis de datos., McGraw-Hill, 2002, Madrid

Bibliografía Complementaria

Escobar, M., Análisis gráfico/exploratorio., La Muralla, 1999, Madrid

Kim, J.O. y Mueller, C.W., Factor analysis: statistical methods and practical issues, Sage, 1987, Bervely Hills

Lohr, S., Muestreo: diseño y análisis., International Thomson, 2000, México

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnicas Cualitativas de Investigación e Análise de Datos**

Materia	Técnicas Cualitativas de Investigación e Análise de Datos			
Código	O05M053V01206			
Titulación	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptores	Creditos ECTS 3	Carácter OB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Raposo Rivas, Manuela			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena Martínez Figueira, María Esther Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	mraposo@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	Esta materia céntrase no deseño da investigación cualitativa e nalgúns das técnicas cualitativas máis empregadas na investigación psicoeducativa. Ao mesmo tempo, danse pautas para a análise cualitativa dos datos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• Saber estar / ser
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer

CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer procedementos e metodoloxías cualitativas características da investigación psicoeducativa	CB1 CE1 CE2
Valorar as vantaxes e limitacións das técnicas cualitativas de investigación en psicoloxía da educación	CB1 CB2 CE2
Dominar o proceso de recollida, codificación, análise e interpretación de datos e información coa finalidade de xerar novos coñecementos en psicoloxía educativa	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na investigación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	CB3 CG2 CG4 CG5 CE4 CE5 CT1

Contidos

Tema	
1. Aspectos introductorios	1.1. Elementos característicos da investigación cualitativa 1.2. Proceso de investigación cualitativa
2. Técnicas de muestreo, recollida, codificación e análise de datos. *	
3. Técnicas de investigación cualitativa	3.1. A entrevista 3.2. A observación 3.3. Grupos de discusión 3.4. Outras técnicas e instrumentos
4. Análise de datos cualitativos	4.1. Plan de análise cualitativo 4.2. Programas de análise 4.3. Reporte de investigación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3

Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CE1 CE4 CT2 CT3 CT5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3

Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CE2
			CE3
			CE4
			CE5
			CE6
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Hernández, R.; Fernández, C.; Baptista, M.P., Metodología de la investigación., 1, McGraw Hill, 2010, Madrid

Denzin, N.K. y Lincoln, Y.S. (Eds.), Manual de investigación cualitativa, 1, Gedisa, 2012, Madrid

Sandín, M. P., Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones., 1, McGraw Hill, 2003, Madrid

Contreras, J. y Pérez de Lara, N., Investigar la experiencia educativa, 1, Morata, 2010, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información/O05M053V01110

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia ás clases para un bo aproveitamento das mesmas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Máster				
Materia	Traballo de Fin de Máster			
Código	O05M053V01207			
Titulacion	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	García Señorán, María del Mar			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
Descrición xeral	O Traballo Fin de Máster é un traballo tutelado que se realizará durante o segundo cuadrimestre e ten como obxectivo a aplicación dos coñecementos adquiridos neste Máster para a elaboración e deseño dun proxecto de investigación en Psicoloxía da Educación.			
	A este traballo correspóndelle un total de 12 créditos e para superalo é necesario a elaboración dunha memoria de investigación e a súa defensa pública			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	• saber facer
CG1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe	• saber
CG2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.	• saber • saber facer
CG3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral	• saber facer
CG4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.	• saber facer
CG5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	• saber
CE2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos	• saber facer
CE3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)	• saber facer
CE4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA	• saber facer
CE5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto	• saber facer

CE6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos	• saber facer
CT1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e a comunicación	• saber facer
CT2	Deseñar proxectos de forma autónoma	• saber facer
CT3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.	• saber facer • Saber estar / ser
CT4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade	• saber facer
CT5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación	• saber facer
CT6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os coñecementos adquiridos na elaboración e deseño dun proxecto de investigación en Psicoloxía da Educación	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG5 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT4 CT5
Adquirir habilidades para obter e analizar críticamente a información científica e construír un marco teórico que sustente conceptualmente un proxecto de investigación	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CE2 CE3 CT1 CT3 CT5
Ser capaz de planificar, deseñar e levar a cabo unha investigación educativa orixinal dentro da área de coñecemento	CB3 CB5 CG2 CE1 CE2 CE3 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Comunicar de forma científica os resultados do proxecto de investigación	CB4 CB5 CG3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT3 CT6

Contidos

Tema

Planificación, deseño e desenvolvemento dun proxecto de investigación *

*

Elaboración dunha memoria do proxecto de investigación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	15	0	15
Traballo tutelado	5	250	255
Seminario	5	0	5
Presentación	1	24	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación e orientacións do traballo fin de máster, directrices a seguir, criterios de avaliación, presentación e defensa.
Traballo tutelado	Revisión bibliográfica, elaboración dun proxecto de investigación, desenvolvemento do mesmo, preparación dunha memoria.
Seminario	Entrevistas que os estudantes manteñen co titor/a para o asesoramento e resolución de dúbidas no desenvolvemento do proxecto de investigación e a memoria do traballo fin de máster
Presentación	Exposición e defensa, ante un tribunal, da investigación realizada polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Supervisión e orientación ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentación	Comentario e debate polo tribunal con cada estudante sobre o tema exposto

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	Memoria final do Traballo Fin de Máster. Avaliarase o traballo polo seu contido, redacción e presentación.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6
Presentación	Presentación oral do traballo ante un tribunal formado por tres profesores/as do Máster.	30	CB3 CB4 CG3 CE4 CT1 CT4 CT5 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na nota final se tendrá en conta a valoración do tutor/a.

Aqueles estudantes que non superen o traballo fin de máster na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas oficiais de entrega da memoria e da defensa do TFM serán publicadas con antelación suficiente no espacio da materia TFM en

<http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

APA, Concise rules of APA style, American Psychological Association, 2005, Washington, D.C.

Bell, J., Como facer o teu primeiro traballo de investigación. Guía de investigadores en educación e ciencias sociais, Gedisa, 2005, Gedisa

Coromina i Pou, E., O traballo de investigación: o proceso de elaboración, a memoria escrita, a exposición oral e os recursos ., Eumo-Octaedro, 2002, Barcelona

Slafer, G.A., Como escribir un artigo científico?, 2009, Revista de Investigación en Educación , (6), 124-132

Bibliografía Complementaria

Recomendacións